

CYTISUS MONSPESSULANUS L. U SASTAVU
SJEVERNODALMATINSKE MAKIJE

With Summary in English

NEVENKA HODAK

(Iz Botaničkog instituta Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu)

U mjesecu srpnju i rujnu 1958. imala sam prilike utvrditi i proučiti novo nalazište vrste *Cytisus monspessulanus* L. (= *Genista candicans* L. = *Cytisus monspessulanus* u *umbellatus* Briqu.; Fiori) u području sjevernog rta otoka Ugljana u Dalmaciji. Biljku je za našu zemlju zabilježio — koliko mogu iz meni pristupačne literature utvrditi — najprije Visiani (1852: III, 264) i to za jedino nalazište »... in silvaticis circa Castelnovo di Cattaro«; kao njezine sinonime spominje Visiani imena *Genista candicans* L. i *Cytisus candicans* Lam; Rchb. Taj Visianijev navod spominju također Schlosser i Vukotinović (1869:15), dok Hirc (1903—1912:837) navodi uz nalaz Visianija također »... i na Oštrom rtu i oko barutane u Komboru (Studniczka)«. Prema tome su, koliko je meni poznato, spomenuti lokaliteti u području Boke Kotorske dosad jedina nalazišta u području našeg Primorja. Očito je, dakle, da se jedino na ta nalazišta odnose i svi ostali navodi biljke za područje Dalmacije, koje iznose strani autori. Tako Acherson i Graebner (1906—1910:297) ističu njeno rasprostranjenje u Sredozemlju, a za jugoistočni dio svojeg područja bilježe samo Visianijev nalaz, »nur in Dalmatien«. Sinonimima, koje navodi Visiani, dodaju ovi autori još *Cytisus pubescens* Moench, *Teline candicans* Webb, *Teline monspessulana* K. Koch i *Cytisus canescens* Janka. — Bonnier (II, 123) navodi biljku pod imenom *Genista candicans* L. sa sinonimom *Teline candicans* Webb et Berth., dok začudo ime *Cytisus monspessulanus* ne navodi niti u sinonimici; od evropskih nalazišta bilježi osim Dalmacije još Iberski poluotok, Francusku, Italiju i Grčku, a kao lokalitete izvan Evrope navodi Siriju, sjevernu Afriku, Kanarske i Azorske otoke. — Hayek (1927 : I. 895) navodi biljku na području Balkanskog poluotoka samo za Dalmaciju (»In silvis. Da.«). — Fiori (1923—1925:I.811) iznosi da je biljka česta u makijama Sredozemlja i da je

Broj snimke: (Number of the record:)	I	II
SVOJSTVENE VRSTE ASOCIJACIJE: (Characteristic species of the association:)		
<i>Quercus ilex</i>	2.2	4.3
<i>Lonicera implexa</i>	+1	1.1
<i>Viburnum tinus</i>	+1	3.3
SVOJSTVENE VRSTE SVEZE QUERCION ILICIS, REDA QUERCETALIA ILICIS I RAZREDA QUERCETEA ILICIS: (Characteristic species of the alliance Quercion ilicis, order Quercetalia ilicis and class Quercetea ilicis:)		
<i>Smilax aspera</i>	+1	+1
<i>Arbutus unedo</i>	+2	3.3
<i>Phillyrea latifolia</i>	3.2	+1
<i>Ruscus aculeatus</i>	+1	+1
<i>Rubia peregrina</i>	.	1.1
<i>Pistacia lentiscus</i>	+2	.
<i>Asparagus acutifolius</i>	+1	.
DIFERENCIJALNE VRSTE ASOCIJACIJE PREMA ZAJEDNICI QUERCETUM GALLOPROVINCIALE: (Differential species of the association:)		
<i>Erica arborea</i>	3.3	4.3
<i>Coronilla emeroides</i>	+1	.
<i>Sesleria autumnalis</i>	.	+1
DIFERENCIJALNE VRSTE SUBASOCIJACIJE O.-Q. I. MYRTETOSUM (Differential species of the subassociation O.-Q. i. myrtetosum:)		
<i>Myrtus communis</i>	1.2	1.1
<i>Cytisus monspessulanus</i>	1.2	+1
<i>Cistus salvifolius</i>	2.2	+1
<i>Cistus monspeliensis</i>	2.3	.
<i>Juniperus phoenicea</i>	1.2	.
<i>Cistus villosus</i> ssp. <i>euvillosus</i>	1.2	.
<i>Dorycnium hirsutum</i>	+1	.
PRATILICE: (Companions:)		
<i>Osyris alba</i>	2.2	+1
<i>Brachypodium ramosum</i>	3.2	.
<i>Juniperus oxycedrus</i>	+1	.
<i>Rubus ulmifolius</i>	+1	.
<i>Oenanthe pimpinelloides</i>	+1	.
<i>Blackstonia perfoliata</i>	+1	.
<i>Sorbus domestica</i>	+1	.
<i>Avenastrum convolutum</i>	+1	.

rasprostranjena na atlantskim otocima. — Beck-Mannagetta (1901 : 433) navodi je među značajnim elementima albanske zone istočnojadranskog mediteranskog područja, na koje se, prema tome, neposredno nadovezuje i spomenuto nalazište u Boki Kotorskoj. — Halacsy (1900: I,335) iznosi više nalazišta u Grčkoj (Epirus, Messenia, Laconia, mt. Malevo, Euboca), a nekim već prije spomenutim sinonimima dodaje još naziv *Genista canariensis* Ch. et B. — U flori Bugarske prema Stojanovu i Stefanovu biljka nije zabilježena, a isto je tako ne navodi ni Rohlena za Crnu Goru.

Iz iznesenih je podataka vidljivo da je biljka *Cytisus monspessulanus* L. dosada bila poznata na području čitavog Balkanskog poluotoka jedino iz Boke Kotorske i iz više nalazišta u Grčkoj i Albaniji. Upravo zbog toga smatram da je novi nalaz u području otoka Ugljana interesantan s florističkog i fitocenološkog gledišta. Na tom je području, u skladu s navodima Fiorija za ostalo Sredozemlje, biljka vezana za guste makije, iako je sama listopadni elemenat.

Sastav te makije, koja se sa fitocenološkog gledišta može označiti kao subasocijacija *Orneto-Quercetum ilicis myrtetosum* H-ić, mogu primjera radi prikazati na temelju dviju fitocenoloških snimaka iz spomenutog područja najsjevernijeg rta otoka Ugljana (str. 182).

Snimka I. odnosi se na sastojinu, veliku cca 200 m², koja je gusta, bujna, neutjecana i razvijena na gotovo ravnoj podlozi, 17. VII. 1958. Snimka II. odnosi sa na cca 100 m² veliku sastojinu makije, razvijenu na jednom obronku u širem području Punte Križ, u kojem se mjestimično pojavljuje vrsta *Cytisus monspessulanus*. Razmjerno niske, no teško prohodne makije prelaze ovdje ponegdje u garige tipa *Cisto-Ericetum arboreae cistetosum monspeliensis* H-ić; 24. IX. 1958.

Iz navoda u citiranoj literaturi je vidljivo, da je ova biljka u svom nastupanju usprkos razmjerno širokom arealu dosta rijetka. Ipak se nakon ovdje objavljenog nalaza na području otoka Ugljana nameće pitanje, nije li ona u našem Primorju nazočna još i u kojem drugom području zimzelenih šikara (makija i gariga). Svakako joj u budućnosti valja obratiti posebnu pažnju.

CITIRANA LITERATURA

(Literature cited)

- Ascherson, P. und Graebner, P.: Synopsis der mitteleuropäischen Flora, VI, 2, Leipzig, 1906—1910.
- Bonnier, G.: Flore complète illustrée en couleurs de France etc., Tome II, Paris.
- Fiori, A.: Nuova Flora analitica d'Italia, Firenze; vol. I, 1923—1925; vol. II. 1925—1929.
- Halacsy, E.: Conspectus Florae Graecae, vol. I., Lipsiae, 1909.

- Hayek, A.: Prodrromus Florae peninsulae Balcanicae, Band I., Dahlem bei Berlin, 1927.
- Hirc, D.: Revizija hrvatske flore, Rad Jugosl. akad., Zagreb, 1907—1912.
- Horvatić, S.: Tipološko raščlanjenje primorske vegetacije gariga i borovih šuma. Acta Botanica Croatica, vol. XVII., Zagreb, 1958.
- Rohlena, J.: Conspectus Florae Montenegrinae, Preslia, Praha, 1942.
- Schlosser, J. i Vukotinović, Lj.: Flora Croatica, Zagreb, 1869.
- Stojanov, N. i Stefanov, B.: Flora na Belgarija, Sofija, 1948.

SUMMARY

CYTISUS MONSPESSULANUS L. IN MAQUIS OF NORTH DALMATIA (CROATIA, YUGOSLAVIA)

In this communication the author is reporting about the new habitat of the species *Cytisus monspessulanus* L. (= *Genista candicans* L. = *Cytisus monspessulanus* *a* *umbellatus* Briqu.; Fiori) in the north cape of the island Ugljan in Dalmatia. The plant is found in the composition of evergreen Mediterranean maquis of the community *Orneto-Quercetum ilicis myrtetosum* H-ić. Two phytocoenological records of that community have been shown above in Croatian as regards floristic composition. The new habitat of the plant is interesting in that within its rather wide areal it appears rather rarely, and particularly in the Balkan Peninsula.